

Nisu manje interesantni ni zapisi učenika koji su raspust proveli kod kuće čitajući knjige iz obavezne lektire ili pripremajući domaće radove za maturalni ispit. Među njima bilo je i takvih koji su se uz pomoć rječnika i leksikona djelimično koristili i literaturom na stranom jeziku.

Bilo je učenika koji su u zadaćama pisali o značajnim društveno-političkim, privrednim i kulturnim događajima u zemlji i svijetu. Neobična je pažnja učenika s kojom su slušali te zapise i učestvovali u njima.

Na kraju, i ovaj put bilo je i slabih zadataka, sastavljenih od nekoliko uobičajenih fraza: я отдыхал, ходил в кино, смотрел телевизионную программу, занимался спортом итд.

Međutim, ne treba se ni nadati da će svi učenici u toku raspusta napisati zanimljive i kreativne zadaće. Ali ako u odjeljenju bar jedna trećina učenika napiše zanimljive zadaće, u razredu se stvara atmosfera zainteresovanosti i motivacije, što je za ostvarenje našeg cilja od velikog značenja.

Način zadavanja, kao i sama formulacija zadaće znatno su uticali na motivisanost učenika. Većina je željela da pročita svoje zadaće ili bar dijelove za koje su smatrali da su najzanimljiviji. Osim toga, gotovo svi su nastojali da svoje doživljaje, drugove i poznanike opišu što ljepše i slikovitije.

Ali, postavilo se pitanje ispravljanja takvih zadaća. U metodici je poznato da domaće zadaće imaju svoju vrijednost i opravdanje samo ako su dobro pregledane, ispravljene i dopunjene. Na ispravljanje takvih zadaća nije se mogao primijeniti postupak kojim se služimo prilikom ispravljanja jednoobraznih (tipskih) zadaća. Takav oblik zadaća zahtijevao je od nas znatno više angažovanja. Istina, kod nekih zadataka smo na času izvršili brze, uglavnom usmene korekcije. Boljim i pouzdanijim učenicima savjetovali smo da međusobno zamijene zadaće pa da pokušaju da ih isprave. Ipak, znatan dio zadaća obradili smo kod kuće uz iscrpne korekcije i dopune. To znači da smo na zadatke utrošili još jedan ili dva časa. Ali i taj dio posla (vjероватно najteži u našem radu u nastavi) bio je zanimljiviji nego obično. Ne samo što su zadaci učenika bili kreativni, već su oni, izražavajući na stranom jeziku svoje misli, želje i potrebe, pružali prilično vjernu sliku ličnosti samih učenika, što je za nas takođe važno.

Mirjana Agbaba

PRIČE U SLIKAMA, SASTAVNI DIO VIŠEIZVORNOG SKLOPA ZA VI RAZRED

Svaki iole iskusniji nastavnik zna iz iskustva da satovi ponavljanja i utvrđivanja gradiva traže detaljno i solidno pripremanje i zanimljiv pristup materiji. Bez toga takvi su satovi dosadni, zamorni i mukotrpnji, te mogu rezultirati samo djelomičnim uspjehom uz maksimalno zalaganje svih učesnika u nastavnom procesu.

Suvremeni nastavni materijali olakšavaju organizaciju takvih satova, jer omogućuju oblike rada koji motiviraju učenike, pružajući im privlačan poticaj za aktivnost i mogućnost identifikacije na materijalu koji nosi obilježje autentičnosti.

U višeizvornom sklopu za VI razred (I Speak English, Stage C) nalazi se sedam pari grafofolija sa slikama i krnjim tekstom za tzv. sastavljanje po slikama (picture composition). Te folije slijede udžbenik i sadrže osnovno gradivo iz nekoliko cjelina. Slike su u bojama, jednostavne i jasne, te učenici sa zanimanjem pristupaju radu.

Prva folija pod naslovom »Billy! Billy!« sastoji se od 6 slika koje pričaju priču o malom dječaku koji se izgubio, a odraslija djevojčica pomaže mu da nađe svoju majku. Tema je bliska djeci, ima u njoj topline, ljudskosti i završava »happy-endom«.

Budući da se učenici u VI razredu prvi put susreću s takvim oblikom rada, i metodski postupak bio je nešto opširniji i postupniji. Pošto su, uz projekciju folije sa slikama bez teksta, učenicima dana imena junaka (Billy, Julie), dopušteno im je da uz promatranje svih šest slika kao cjeline jednom sažeto ispričaju priču na materinskom jeziku. Njihovo brzo reagiranje pokazuje da znaju »čitati« strip i da je ta provjera bila suvišna. Zatim su učenici pokušali ispričati kratak sadržaj priče na engleskom jeziku. Tekst koji smo tako dobili glasio je otprilike ovako:

Julie and Billy are in front of the school. Billy is raining (intervencija nastavnika — crying — nova riječ). Julie says: »What's the matter, boy?« Billy says: »My mummy!« Julie asks: »Where's your home?« »I don't know«, says Billy. »And your mum, is she at home?« »No, she's at the supermarket.«

Julie is taking Billy's hand and they are going to the supermarket. A lady is standing in front of the supermarket. She is crying and calling Billy. Billy is running to the lady. She is his mum. Julie, Billy and mum are smiling. Billy's mum is giving Julie a packet of chocolate.

Tekst je pojednostavnjen, priča je tekla uz upotrebu Presenta Continuous, u čemu su učenici sigurniji, ponavljale su se riječi (says, in front of). U prvom dijelu učenici su više naginjali dijalogu, a zatim naraciji. U pripovijedanju uzmanjkala im je samo riječ »cry«, koju su drugom zgodom znali pravilno upotrijebiti. Neke su detalje zanemarili ili prilagodili svojim afinitetima. Priči su prišli spontano i intonaciju podesili sadržaju. Dječaci su automatski pokušali imitirati Billyja, a djevojčice Julie, dok ih majka nije interesirala. Pripovijedanje je teklo prilično brzo, a u tom je sudjelovao veći broj učenika. Zatim su učenici pomoću pitanja i uz uvođenje novih riječi »find« i »way« vođeni prema konačnom originalnom tekstu priče. Pitanja su glasila:

Are children at school? Why not?

Is Julie on her way home or is she going to school?

Who does she find on her way home?

What's the boy doing?

Why is he crying? What can't he find?

What does Julie ask the boy?

Does the boy know where he lives?

What does Julie ask Billy then?

Does Billy know where his mum is?

What does Julie do then?

Who do they see in the street?
What does the lady call?
Who's she?
Is Billy's mum happy or sad now?
Why is she happy? What does she say?

Odgovori učenika na ovo pitanje bili su veoma različiti, npr. Oh, my son! Billy dear! I'm here, Billy. Stop crying, Billy! I must *hit* you! itd. Daljnja pitanja bila bi:

What does Billy's mum say to Julie?
What does she give her?
What else can be in the packet?
What do you think about Julie?
Would *you* help the boy?

Tek nakon tih iscrpnih pitanja učenicima je projicirana druga folija, tako da se ispod slika pojavio krnji tekst, a izostavljene riječi nalazile su se ispod naslova priče. Veoma brzo tekst je bio dopunjen najprije usmeno, a zatim i pisмено, i to na trećoj foliji, koja je fiksirana u okvir. Dopunjeni tekst još jednom je pročitan s komentarom i po ulogama, a zatim su ga učenici pokušali dramatizirati na svoj način ili prema dijalogu koji su zapamtili za vrijeme rada s projekcijama. Sastavljali su dijaloge radom u grupama formiranim prema želji učenika. U dijalozima koje smo čuli na kraju sata učenici su više naginjali svojoj prvotnoj verziji i vlastitim kombinacijama. Izdvojen je dijalog koji su članovi grupe temperamentno i spontano izveli:

Julie: Oh boy! What's the matter?
Billy: My mummy, my mummy!
Julie: Is your mummy at school?
Billy: No, in the shop.
Julie: What shop?
Billy: The supermarket.
Julie: OK, I'll help you. Let's go to the supermarket.
What's your name?
Billy: Billy.
Julie: Billy who?
Billy: I don't know.
Julie: Ah! (uzdah očaja) I'm Julie.
Billy: Mummy! Mummy!
Billy's mum:
Billy, my Billy!
Julie: Billy is all right.
Billy's mum:
Thank you for help. Thank you, girl.
Billy: She's Julie.
Billy's mum:
Here are some sweets for you, Julie.
Julie: Thank you. Bye, Billy.
Billy: Bye, Julie.

Bilo je i pokušaja da se dijalozi produlje pozivom na čaj, majke su različito reagirale, Billy je bio više ili manje plašljiv. Svi su učenici pratili izvođenje

sastavljenog dijaloga pojedinih grupa sa živim interesom, ponovljen je velik broj riječi i struktura a da se pritom nije osjećao zamor ni dosada.

Ista je priča na isti način upotrijebljena i u VII razredu, no tu je priča bila bogatija vokabularom i strukturama; interes učenika bio je isti, ali su reakcije bile hladnije — nedostajala im je spontanost koja se posebno osjetila u intonaciji, a dijalog je bio sličniji onome iz teksta. To me navelo na zaključak da izbor teme nije jednako motivirao sedmoškolce i šestoškolce i da godina dana razlike u dobi postaje važan činitelj pri odabiranju materijala. Promašaj rezultira korektnim jezikom, ali ne i govorom.

LITERATURA

P. Early — Motivacija, *Strani jezici* 2/1973.

I. Škarić — Motivacija u učenju stranih jezika, *Strani jezici* 1—2/1975.

Anna Hargreaves

KAKO ISKORISTITI ČASOPISE I NOVINE U NASTAVI JEZIKA NA FAKULTETIMA

Sigurna sam da smo svi upotrebljavali novine i časopise u nastavi i da ne predlažem ništa novo. Želim samo da upozorim na određene dijelove nedjeljnih novina i njihovih dodataka u boji te da pokažem na koji se način oni mogu iskoristiti u naše svrhe. Tekstovi o kojima ću govoriti mogu se obraditi na razne načine, i to na svim stupnjevima fakultetske nastave.

Odabirući ih, imala sam na umu ove opće ciljeve:

1. upoznati studente s engleskom štampom (koju, čini se, nemaju vremena čitati), u nadi da će ih to navesti da ponekad pogledaju bar neke od nedjeljnih novina;
2. razviti njihov pasivni vokabular i osjećaj za različite jezične registre;
3. aktivirati i povećati njihov postojeći vokabular;
4. indirektno razviti vještinu komuniciranja, dajući modele mogućih tehnika imitiranja.

Na stranicama koje sljede iza ovog uvoda nalaze se primjeri pet različitih tekstova:

— Dva prva teksta su iz rubrike »Opinion« (»Mišljenje«) u *Sunday Timesu*. Tekstovi iz te rubrike obično su zabavni, a govore o poznatim problemima, i to na razne načine. Teme variraju od »The National Theatre« (»Nacionalno kazalište«) do »Tyranny of the Telephone« (»Tiranija telefona«).

— Treći tekst je iz dodatka u boji *Sunday Timesa*, i to iz serije zvane »Lifespan« (»Trajanje života«), koja obrađuje suvremene događaje iz svakodnevnog života.